
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:2

Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionerna 2012:49, 2012:51 och 2012:55 som alla berör Kairosdokumentet. Utskottet, mot bakgrund av Svenska kyrkans insatser sedan lång tid i Mellanösternfrågorna, tillstyrker delar av motionerna och avslår dem i övrigt. Utskottet tar även initiativ till ett uppdrag till kyrkostyrelsen rörande Palestina och FN.

Till betänkandet finns en reservation och två särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:49, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:51.
5. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:55, punkt 1.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:55, punkt 2.
7. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

Motionernas förslag

Motion 2012:49 av Daniel Tisell m.fl., Det palestinska Kairosdokumentet

1. Kyrkomötet beslutar att till biskopsmötet framföra önskemål om ett svar från biskoparna på de palestinska kristnas rop i Kairosdokumentet.
2. Kyrkomötet beslutar att ge kyrkomötets presidium till känna en önskan att få bearbeta det palestinska Kairosdokumentet i föredrags- och seminarieform under nästkommande kyrkomötes första session eller vid det tillfälle då presidiet finner det lämpligt.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sända Kairosdokumentet och internationella nämndens svar till kyrkomötets ledamöter.

Motion 2012:51 av Anders Nihlgård, Israel-Palestinafrågan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sina ansträngningar att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza och i att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och Östra Jerusalem samt i att stödja de krafter i Gaza som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter och kräva att den pågående israeliska blockaden av Gazaremsan hävs.

Motion 2012:55 av Inga Alm, Kairos Palestina – det rätta ögonblicket ...

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en folklig upplysningskampanj i Palestina-frågan.

Bakgrund

Kairosdokumentet, *Kairos Palestina, A Moment of Truth*, har tillkommit inom ramen för Kyrkornas världsråds "Palestine Israel Ecumenical Forum" (PIEF) och finns publicerat på <http://www.kairospalestine.ps/>. Dokumentet lanserades den 11 december 2009 och texten mottogs den 15 december 2009 av 13 patriarker, ärkebiskopar och biskopar i Jerusalem som representerar de kristna kyrkoledarna i Palestina/Israel. Deras gemensamma mottagande finns publicerat i början av dokumentet. Enligt förordet är det en grupp kristna palestinier som sänder sitt rop till världen. "Ett ord av tro, hopp och kärlek från det palestinska lidandets hjärta." Svenska kyrkan har låtit översätta Kairosdokumentet från arabiska och det är publicerat på Svenska kyrkans hemsida *Kairos Palestina Ett sanningens ögonblick* på nedanstående länk. I översättningen ingår även kyrkoledarnas gemensamma hälsning. www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=643686

Studieförbundet Bilda har publicerat en skrift där dokumentet är översatt från engelska och där också Svenska kyrkans översättning finns tryckt, *Ett sanningens ögonblick, Kairos Palestina* red. Sune Fahlgren, 2010. Förutom dokumenttexten innehåller publikationen några reflektioner, bland annat av Mitri Raheb, präst i lutherska kyrkan i Betlehem, ett uttalande från Kyrkornas världsråds fredskonferens i Amman år 2007 samt kommentarer från en muslimsk ledare och från rabbiner i USA.

I ingressen skriver 15 palestinska präster, och andra som undertecknat dokumentet, det som kan sammanfattas som dokumentets intention.

Detta dokument är inte hastigt tillkommet eller produkten av en tillfällighet. Det är inte heller ett spekulativt teologiskt studium eller ett politiskt papper. Det är ett dokument som kommer ur tro och arbete. Dess betydelse består i att det uppriktigt uttrycker detta folks hemsökelse och dess syn på den historiska fas som vi upplever. Det är av profetisk karaktär och förkastar sakernas tillstånd. Det framför entydigt i djärvhet en lösning som kommer att leda till en rättvis och bestående fred, nämligen ett upphörande av den israeliska ockupationen av den palestinska marken och alla former av rasistiskt åtskilljande, och ett upprättande av den palestinska staten och dess huvudstad Jerusalem.

Svenska kyrkans svar

Svenska kyrkans svar på *Kairos Palestina – Ett sanningens ögonblick* är utarbetat av Nämnden för internationell mission och diakoni på uppdrag av ärkebiskopen. Svaret från nämnden undertecknades 4 juni 2010 och skickades "Till dem som skrivit och undertecknat Kairos Palestina dokumentet" med kopia till Kyrkoledarna i Jerusalem. Dokumentet är publicerat på Svenska kyrkans hemsida www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=643686. I svaret skrivs, bland annat, att Svenska kyrkan i dokumentet hör tre frågor som riktas till kyrkorna i världen och de frågorna är: Varför är ni så tysta? Hur handskas ni med teologi? Vad kan göras för att få slut på den pågående ockupationen? Svenska kyrkan uppfattar att dokumentet utmanar den världsvida kyrkan med uppmaningarna "Höj er röst!",

”Ta itu med teologi!” och ”Kräv slut på ockupationen!” Det är utifrån dessa frågor som svaret är skrivet.

Eu 2012:2

Svenska kyrkans ansvar

Svenska kyrkan påtalar i svaret sitt eget moraliska ansvar att tala för en fredlig och rättvis lösning på den långa konflikten, och att man gör det många gånger tillsammans med andra kyrkor och kyrkrelaterade organisationer och det internationella samfundet. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som suverän stat inom de internationellt erkända gränserna och i lika hög grad stöds en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. När det gäller teologi avvisar Svenska kyrkan ståndpunkter som erbjuder en teologisk legitimering av orättvisor och ockupation och att forskning bedrivs i denna fråga. Det hänvisas till dokumentet *Guds vägar* som antogs av kyrkomötet år 2001, där Svenska kyrkan bejakar ”vikten av de löften Gud gav i förbunden med folken i landet.” Svenska kyrkan skriver också att man tillsammans med andra kyrkor och religiösa organisationer i Sverige drivit ett påverkansarbete för en rättvis fred i mellanöstern. Vidare att man kräver slut på ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza. Svenska kyrkan tar även aktiv del i det av Kyrkornas världsråd etablerade följeslagarprogram, EAPPI, i Sverige SEAPPI, som administreras genom Sveriges Kristna Råd. Svaret avslutas med en försäkran om att Svenska kyrkans krav på att sanktionerna mot israeliska bosättningar på ockuperade områden kommer att fortsätta.

På hemsidan för Svenska kyrkans internationella arbete finns information om det arbete som pågått i Mellanöstern sedan Lutherska världsförbundets bildande 1947. Där står också att Svenska kyrkan på uppmaning av lokala kristna kyrkor och andra samarbetspartner i Israel/Palestina, och regionen i övrigt, arbetar för en rättvis fred som är en fred som ger både israeler och palestinier varsitt land där trygghet och frihet gör det möjligt att bygga en framtid där man respekterar varandra.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 1 och 2 samt bifaller punkt 3.

Utskottet finner det mycket värdefullt att det s.k. Kairosdokumentet – *Kairos Palestina – Ett sanningsens ögonblick* – aktualiserats i flera motioner vid årets kyrkomöte. Som framgår av bakgrundsteckningen har Svenska kyrkan genom Nämnden för internationell mission och diakoni på ärkebiskopens uppdrag avgivit ett svar. Därmed får motionärens önskan i punkt 1 anses tillgodosedd. Utskottet menar att det är viktigt att kyrkomötet får möjlighet att ta del av Kairosdokumentet men förutsätter att presidiet utan särskilt uppdrag från tid till annan bedömer lämpliga ämnen för seminarium och samtal. Därför föreslås avslag på punkt 2 medan punkt 3 tillstyrks.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:51.

Sex år efter att Svenska kyrkan avslutade HOPP-kampanjen för en rättvis fred i Israel-Palestina, finns enligt utskottets mening alltför få tecken på att utvecklingen går åt rätt håll. Fredsprocessen har gått i stå och de båda parterna står långt ifrån varandra. Israel fortsätter att expandera bosättningar på ockuperad palestinsk mark, trots att det strider mot internationell rätt. Blockaden av Gaza fortsätter att

drabba civilbefolkningen hårt. Hamas och andra extrema politiska rörelser riskerar att växa sig starkare i spåren av växande palestinsk frustration.

Med anledning av motion 2012:51 vill utskottet understryka att Svenska kyrkan under många år har verkat för en fredlig och rättvis lösning på konflikten i Israel-Palestina. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som suverän stat inom internationellt erkända gränser och likaså en suverän palestinsk stat på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem, och i Gaza. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser. För att nå dit måste den israeliska ockupationen av de palestinska områdena snarast upphöra. Det är en hållning som också kommer till synes i internationella nämndens svar på Kairosdokumentet, där flera av de konkreta krav som motionären räknar upp finns med.

I utskottets förslag till bifall till motion 51 ligger bland annat att kyrkostyrelsen ska arbeta för att den svenska regeringen skyndsamt verkar för en korrekt ursprungsmärkning av varor från israeliska bosättningar i enlighet med gällande EU-direktiv så att konsumenter kan undvika att ekonomiskt stödja dessa bosättningar. Svenska kyrkan uppmanar dock inte till bojkott av varor från Israel enligt 1967 års gränser. Vidare att finansiella aktörer – med värdepappersinnehav, i företag som har verksamhet i israeliska bosättningar, kränker mänskliga rättigheter eller på ett väsentligt sätt bidrar till att upprätthålla ockupationen – påverkar dessa företag så att de agerar i enlighet med internationell humanitär rätt.

Utskottet föreslår: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:55 punkt 1 och avslå punkt 2.

Motionens första punkt sammanfaller så gott som helt med motion 2012:51 och kan i enlighet med ovanstående resonemang bifallas. När det gäller motionens andra punkt, om en folklig kampanj, är utskottets bedömning att Svenska kyrkans engagemang och påverkansarbete bäst fortsätter i de sedan länge etablerade kanaler som finns, varför en särskild av Svenska kyrkan initierad kampanj förmodligen inte når längre. Detta särskilt som det på många håll i samhället redan finns ett starkt folkligt engagemang för Mellanösternfrågorna. Motionen bör därför avslås vad avser punkt 2.

Utskottet föreslår: Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att gentemot den svenska regeringen verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

I anslutning till utskottets överläggningar om Kairosdokumentet, Svenska kyrkans svar och motionerna i ämnet vill utskottet ta initiativ till ett ytterligare ställningstagande som rör Palestina. Utskottet menar att uppmaningarna från våra kristna bröder och systrar i Palestina, uttryckt i dokumentet *Ett sannings ögonblick – Kairos Palestina* behöver hörsammas. I väntan på att fredsprocessen ånyo kommer igång på allvar måste alternativa handlingsvägar prövas. Det finns legitima skäl för den palestinska myndigheten att ansöka om medlemsstatus i FN eftersom det bland annat leder till att fredsförhandlingarna sker mellan två mer likvärdiga parter. Vi kan förstå den svenska regeringens argument om att en medlemsansökan egentligen bör komma som ett resultat av genomförda freds-förhandlingar. Men i ett läge där den israeliska regeringen underminerar fredsprocessen genom att tillåta nya bosättningar på ockuperad mark, kan inte den palestinska myndighetens begäran hållas tillbaka.

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Hongslo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att bifalla delar av motionerna 2012:49, 51 och 55 och yrkar att kyrkomötet ska avslå motionerna 2012:49, 51 och 55 i sin helhet.

Svenska kyrkans kyrkomöte har varken uppdrag eller kompetens att utöva utrikespolitik. Ekumenikutskottets betänkande uppfattar jag som tendentiöst till förmån för en sida i den komplicerade konflikten mellan staten Israel och palestinierna, deras myndigheter och olika ledare på Västbanken, i Gaza och i Östra Jerusalem.

Som kristna är vi kallade att både stödja medkristna i Mellanöstern och att värna det judiska folket och det hoppfulla tecken det innebär att de i vår tid har kunnat återvända till det förlovade landet.

Därför reserverar jag mig också mot förslaget att uppdrag ska ges till kyrkostyrelsen att ställa krav på ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza.

Jag reserverar mig vidare mot att församlingarna ska rekommenderas att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet.

Slutligen reserverar jag mig mot att kyrkostyrelsen ska göra en skrivelse till regeringen i dessa frågor.

Margit Borgström (KR)

Särskild mening 1 av ersättare

Undertecknad yttrar härmed att jag ansluter mig till innehållet i Margit Borgströms reservation i ärendet om Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan.

Fredrik Sidenvall (FK)

Särskild mening 2 av ersättare

Undertecknad anmäler särskild mening med anledning av utskottets beslut att avslå motion 2012:55, punkt 2.

Eu 2012:2

Motiveringen är att Israel-Palestinafrågan är en ytterst infekterad fråga ur såväl teologiskt som politiskt perspektiv. Svenska kyrkans nyktra och väl avvägda linje bör därför föras ut och drivas i den offentliga debatten i högre grad än vad som görs i dagsläget.

Per-Olof Flodström (ViSK)